

Pekka Montell

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

Lausuntopyyntö

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 f §:n sekä tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Kuntaliitolta lausuntoa hallituksen esityksen luonnokseen verontilityslain 12 ja 12 f §:n ja tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta. Luonnoksessa esitetään kuntien pysyvää osuutta yhteisöveron tuotosta korotettavaksi kahdella prosenttiyksiköllä 31,30 prosentista 33,30 prosenttiin ja valtion jako-osuutta vastaavasti alennettavaksi 68,70 prosentista 66,70 prosenttiin.

Lisäksi verovuodelta 2021 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 12,10 prosenttiyksiköllä ja valtion jako-osuutta alennettaisiin vastaavasti. Verovuodelta 2022 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 2,01 prosenttiyksiköllä ja valtion osuutta alennettaisiin vastaavasti. Verovuodelta 2023 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 2,03 prosenttiyksiköllä ja valtion osuutta alennettaisiin vastaavasti. Verovuodelta 2024 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 2,04 prosenttiyksiköllä ja valtion osuutta alennettaisiin vastaavasti. Verovuosilta 2025-2027 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 2,00 prosenttiyksiköllä ja valtion osuutta alennettaisiin vastaavasti. Tuloverolakiin tulotekemään jako-osuusmuutoksista johtuvat vastaavat muutokset.



Yhteisöveron kuntien jako-osuuksien määräaikainen korottaminen tähtää kuntatalouden tukemiseen koronavirusepidemian ja sen vaikutusten takia. Pysyvän, kahden prosenttiyksikön korotuksen on tarkoitus kompensoida kunnille osana hallituksen työllisyystoimia tehtäviä varhaiskasvatusmaksujen alentamista.

Yhteisöverotulojen rooli kunnan taloudessa on merkittävä. Yhteisöverotulojen osuus kunnan tuloista vaihtelee kunnittain, mutta sen rooli on kunnasta riippumatta tärkeä paikallisen elinkeinopolitiikan edistämiseksi. Kuntien yhteisövero-osuuden suhdanneherkkyyttä on vähennetty kuntien välisellä verotuloihin perustuvalla valtionosuuksien tasauksella sekä niin, että kuntien jako-osuudet lasketaan kahden verovuoden keskiarvona. Lisäksi on huomion arvoista, että metsävaltaisilla paikkakunnilla yhteisövero-osuudessa on huomioitu kuntien verotulojen menetykset, kun metsätalouden tuloja siirryttiin verottamaan pääomatuloina.

Yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korottaminen verovuonna 2021

Kuntaliitto pitää tärkeänä ja kannatettavana sitä, että koronaepidemiasta aiheutuvia verotulomenetyksiä kompensoidaan kuntaryhmätasolla jako-osuuden korottamisella. Luonnollisesti kuntatasolla kompensoinnin kohdentuvuus on vaihtelevaa, koska kompensoinnin määrät perustuvat jako-osuuksiin, jotka on laskettu vanhojen verovuosien verotustietojen perusteella.

Yhteisöveron jako-osuuden pysyvä korottaminen

Ehdotetun muutoksen arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2021 noin 102 miljoonalla eurolla. Vaikutuksen vuonna 2022 arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöverotuottoja noin 120 miljoonalla eurolla. Korotetun jako-osuuden on tarkoitus kompensoida kunnille varhaiskasvatuksen alentamista nettomääräisesti vuosittain 70 miljoonalla eurolla. Asiakasmaksujen alentamisella tavoitellaan työllisyysvaikutuksia.

Suomen Kuntaliiton arvion mukaan varhaiskasvatusmaksutuottojen aleneman kompensointi yhteisöveron jako-osuutta korottamalla kohdistuisi hyvin epätasaisesti kuntien välillä. Arvion perusteella noin kolmasosa kunnista päätyisi tilanteeseen, jossa korotus yhteisöverotuloissa ei riittäisi kattamaan menetettyjä asiakasmaksutuloja. Tämäkin arvio perustuu yhteisöveron tuotto-

odotukseen, joka on etenkin koronaepidemian vaikutuksesta epävarma.

Suomen Kuntaliitto pitää ongelmallisena sitä, että asiakasmaksutuottojen menetyksiä kompensoidaan yhteisöveron jako-osuuk-sien kautta. Tämä menetelmä ei palvele kompensaaation kuntakoh-taista kohdentumista parhaalla mahdollisella tavalla. Tarkoi-tuksenmukaisin tapa kompensoida asiakasmaksujen menetykset kun-nille olisi valtionosuusjärjestelmän kustannuspohjan kautta. Tätä kautta kompensaaatio varmistettaisiin myös mahdollisen sote-uudistuksen leikatessa kuntien jako-osuuksia veronsaajana.

Suomen Kuntaliitto on yleisesti ottaen tyytyväinen siihen, että hallitus on päättänyt kompensoida varhaiskasvatismaksujen muu-tosten vaikutuksia kunnille. Muilta osin Suomen Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa luonnokseen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Pekka Montell

veroasiantuntija